

UCHWAŁA NR XXXVIII/269/2022

RADY GMINY RADZANÓW

z dnia 26 sierpnia 2022 roku

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447) Rada Gminy Radzanów uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Radzanów stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radzanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Cezary Jurkiewicz

Załącznik do uchwały

nr XXXVIII/269/2022

Rady Gminy Radzanów

z dnia 26 sierpnia 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

na lata 2022 – 2024

dla gminy Radzanów

I. Wstęp

Gminny program wspierania rodziny na lata 2022-2024 w Gminie Radzanów opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447) w myśl, którego do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje emocje (lęk, obawa, zadowolenie, gniew) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie jako podstawowej komórce społecznej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Podstawa prawna Programu

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r., poz. 1249 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.);
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329),

II. Diagnoza społeczna

Gmina Radzanów położona jest w województwie mazowieckim, w powiecie mławskim. Zajmuje obszar 98,8 km² i jest to region typowo rolniczy.

Gminę Radzanów zamieszkuje 3 307 osób (stan na 31.12.2021 r.), w tym 1 641 kobiet i 1 666 mężczyzn. Przeważają mieszkańcy w wieku produkcyjnym (61,48%), wiek przedprodukcyjny (20,47%), natomiast najmniejszą grupę stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym (18,05%).

W 2020 roku systemem pomocy społecznej w gminie Radzanów objęto 126 rodzin, w których przebywało 375 osób. Stanowiło to 11,15% ogółu mieszkańców.

W 2021 roku systemem pomocy społecznej w gminie Radzanów objęto 159 rodzin, w których przebywało 339 osób. Stanowiło to 10,25 % ogółu mieszkańców.

Tabela 1. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2020-2021

Lp.	Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
1.	2020	126	375	3362	11,15%
2.	2021	159	339	3307	10,25%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radzanowie

Tabela 2. Najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin/liczba osób w rodzinach	
	2020 r.	2021 r.
Ubóstwo	51/140	46/106
Bezdomność	3/3	2/2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18/102	17/94
Bezrobocie	34/72	38/82
Niepełnosprawność	21/24	21/22
Długotrwała lub ciężka choroba	25/46	26/35
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego	8/38	7/38
Alkoholizm	3/7	2/5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Radzanowie

Podobnie jak w latach ubiegłych istotnym problemem rodzin korzystających ze wsparcia, a który ma wpływ na prawidłowe funkcjonowanie, jest ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Problemem, który determinuje konieczność objęcia rodziny wsparciem przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie jest także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Wzmacnianie zasobów własnych rodzin ma uchronić dzieci przed ostatecznością, jaką jest umieszczenie ich w pieczy zastępczej. Od 2015 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia asystenta rodziny, który wspiera niezaradnych rodziców w realizacji obowiązków, związanych przede wszystkim z opieką i wychowaniem dzieci. Wspieranie rodziny jest prowadzone za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem. Asystent pracując z rodziną bazuje na jej zasobach własnych, wykorzystuje dostępne źródła wsparcia zewnętrznego i każdorazowo zmierza do wyposażenia rodziny w kompetencje umożliwiające

prawidłowe funkcjonowanie. Ponadto współpracuje z innymi jednostkami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny w latach 2020-2021

Lp.	Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Ilość dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
1.	2020	8	28
2.	2021	9	29

Opracowano na podstawie danych GOPS w Radzanowie

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej wskazuje, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Ww. ustawa nałożyła również na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej - 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej wydatków na opiekę i wychowanie dziecka. W roku 2021 Gmina Radzanów dofinansowała koszt pobytu w pieczy zastępczej 7 dzieci.

Wspieranie rodzin borykających się z problemami opiekuńczo wychowawczymi wiąże się z szeregiem oddziaływań zorientowanych na problemy materialno-bytowe, kompetencje rodzicielskie, uzależnienia, niepełnosprawność, czy przemoc.

III. Cele programu

Celem głównym programu jest wzmocnienie funkcji-opiekuńczo wychowawczej rodzin z terenu gminy Radzanów poprzez tworzenie warunków umożliwiających poprawę sytuacji społecznej rodzin oraz ich wspieranie w prawidłowym funkcjonowaniu.

Cele szczegółowe

- 1. Wsparcie rodzin mających trudności w zaspokajaniu fundamentalnych potrzeb natury materialno-bytowej**
 - 1) Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dodatków mieszkaniowych;
 - 2) Zabezpieczenie gorących posiłków dzieciom z rodzin posiadających niewystarczające zasoby finansowe w szkołach oraz przedszkolach;
 - 3) Udzielanie dzieciom i młodzieży realizującej obowiązek szkolny pomocy materialnej o charakterze socjalnym;
 - 4) Pośredniczenie w przekazywaniu żywności rodzinom najuboższym
- 2. Minimalizacja zjawiska dysfunkcji opiekuńczo-wychowawczych, wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i zasobów rodzinnych, promowanie zdrowego modelu rodziny.**
 - 1) Praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych;
 - 2) Zapewnienie rodzinom wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
 - 3) Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych;
 - 4) Współpraca instytucji i osób zajmujących się pomocą rodzinie;
 - 5) Współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej, objęcie przez placówki oświatowe dzieci pomocą pedagogiczną
- 3. Zapewnienie zróżnicowanych form pomocy dzieciom wzrastającym w środowiskach borykających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej**
 - 1) Wspieranie realizacji obowiązku szkolnego, stworzenie możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań i uzdolnień, socjalizacji w grupie rówieśniczej
 - 2) Współpraca placówek oświatowych ze specjalistycznymi podmiotami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych i problemów szkolnych;
 - 3) Realizacja inicjatyw profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży

IV. Harmonogram działań

Cele szczegółowe	Zadania	Realizatorzy i partnerzy	Termin realizacji
1. Wsparcie rodzin mających trudności w zaspokajaniu fundamentalnych potrzeb natury materialno-bytowej	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz dodatków mieszkaniowych	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
	Zabezpieczenie gorących posiłków dzieciom z rodzin posiadających niewystarczające zasoby finansowe w szkołach oraz przedszkolach;	-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
	Udzielanie dzieciom i młodzieży realizującej obowiązek szkolny pomocy materialnej o charakterze socjalnym;	- Urząd Gminy	2022-2024
	Pośredniczenie w przekazywaniu żywności rodzinom najuboższym	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
2. Minimalizacja zjawiska dysfunkcji opiekuńczo-wychowawczych, wzmacnianie kompetencji rodzicielskich i zasobów rodzinnych, promowanie zdrowego modelu rodziny.	Praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych;	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
	Zapewnienie rodzinom wsparcia i pomocy asystenta rodziny;	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
	Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych;	-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej -Kuratorzy sądowi i społeczni	2022-2024

	Współpraca instytucji i osób zajmujących się pomocą rodzinie;	-Wszyscy realizatorzy programu	2022-2024
	Współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej, objęcie przez placówki oświatowe dzieci pomocą pedagogiczną	-Placówki oświatowe -Urząd Gminy - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
3. Zapewnienie zróżnicowanych form pomocy dzieciom wzrastającym w środowiskach borykających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Wspieranie realizacji obowiązku szkolnego, stworzenie możliwości konstruktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań i uzdolnień, socjalizacji w grupie rówieśniczej	- Placówki oświatowe - Gminny Ośrodek Kultury - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
	Współpraca placówek oświatowych ze specjalistycznymi podmiotami świadczącymi pomoc dziecku i rodzinie w zakresie rozwiązywania trudności wychowawczych i problemów szkolnych;	- Placówki oświatowe - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej -Zespół Ośrodków Wsparcia - Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie -Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2022-2024
	Realizacja inicjatyw profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży	- Urząd Gminy -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówki oświatowe -Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej -Gminny Ośrodek Kultury -Komenda Powiatowa Policji	2022-2024

		- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	
--	--	--	--

V. Odbiorcy Programu:

Odbiorcami Programu będą rodziny zamieszkałe na terenie gminy Radzanów wychowujące dzieci oraz rodziny przeżywające różnego rodzaju trudności, których nie mogą pokonać samodzielnie. Program będzie skierowany również do rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego.

VI. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie
- Komisariat Policji w Szreńsku
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Radzanowie
- Urząd Gminy w Radzanowie
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radzanowie
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Radzanowie
- Gminny Ośrodek Kultury w Radzanowie
- Zespół Szkół w Radzanowie
- Szkoła Podstawowa we Wróblewie
- Przedszkole w Radzanowie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie
- Powiatowy Urząd Pracy w Mławie
- Sąd Rejonowy w Mławie
- Zespół Ośrodków Wsparcia w Mławie
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mławie

VII. Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VIII. Adresaci programu

Gminny Program Wspierania Rodziny skierowany jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w których wychowują się dzieci oraz rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Umieszczenie dziecka w formach pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich form wsparcia rodziny.

IX. Finansowanie

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 będzie finansowana:

- ze środków budżetu Gminy Radzanów
- z dotacji celowych z budżetu państwa
- ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł

X. Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzanowie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

XI. Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radzanów na lata 2022 - 2024 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Cezary Jurekiewicz